

Lokalvalgsprogram 2023–2027

Trondheim Venstre

Innhold

Kapittel 1		Kapittel 6	
Byutvikling	4	Næring og arbeidsliv	21
Menneskevennlig byutvikling	4	Innovasjon og entreprenørskap	21
En by for alle - sosial boligpolitikk	5	Gründere og småbedrifter	22
		Studiebyen	22
		Kommunen som arbeidsplass	23
Kapittel 2			
Miljø og samferdsel	7	Kapittel 7	
Måltrettet miljøpolitikk	7	Velferd, sosial og mangfold	25
Framtidas trafikk-løsninger	8	Mer til dem som trenger det mest	25
Sykkkelbyen Trondheim	10	Mennesker med nedsatt funksjonsevne	26
		Hjemløse tilreisende, flyktninger og asylsøkere	26
Kapittel 3		Mangfoldig by	28
Lokal rusreform	11	Trygt natteliv	29
Kapittel 4		Kapittel 8	
Utdanning og oppvekst	12	Helse	30
Nærmiljø	12	En trygg alderdom i gode fellesskap	30
Barnehage	12	Kvalitet og samhandling i helsesektoren	31
Skole	13	Psykisk helse	32
Skolefritidsordningen (SFO)	14	Vold og overgrep i nære relasjoner	33
Helsestasjoner	15	Akutte helsetjenester	34
Styrk barnevernet	16		
		Kapittel 9	
Kapittel 5		Lokaldemokrati og styring	35
Kultur, idrett og friluftsliv	17	Imøtekommende byråkrati	36
Kulturbyen Trondheim	17		
Kulturtilbud for barn og unge	19		
Inkluderende idrettsliv	19		
Urbant friluftsliv	20		

En grønn og levende kunnskapsby

Venstre er Norges sosialliberale parti. Vårt mål er et varmere og rausere samfunn der alle er frie og ingen faller utenfor. Venstres utgangspunkt er at individ og samfunn gjensidig avhenger av hverandre. En politikk som ensidig tar hensyn til fellesskapet, undergraver individets muligheter til selvutfoldelse og til å skape verdier for seg selv og samfunnet rundt. Samtidig kan ikke individet ses løsrevet fra samfunnet. Fellesskapet må legge til rette for at enkeltmennesker skal trosse sosiale og økonomiske hindre for å få utløp for sitt potensial og sine evner.

Vi som lever i dag har et ansvar for ikke å leve på bekostning av framtidige generasjoner. Venstre vil arbeide for at vi gjør det så lett, billig og attraktivt som mulig å leve miljøvennlig i Trondheim. Vi er pådrivere for ei byutvikling som reduserer behovet for transport. Vi vil gjøre det mer attraktivt å bo bymessig ved å stille strengere estetiske krav til det som bygges, og at vi skaper gode bymiljø som det er trivelig å bo og oppholde seg i. Et stadig bedre og billigere kollektivtilbud er nøkkelen for å redusere behovet for bil mellom bydelene. Vi vil at byen skal vokse ved å bygge tett, vakkert og bymessig, uten mer nedbygging av natur og dyrkamark. Vi ønsker samtidig at Trondheim bygges på en måte som respekterer eksisterende bomiljø og byens fantastiske topografi - utsynet over byen og fjorden. Venstre vil derfor i hovedsak ikke tillate høyhus.

Selv om vi i dag langt på vei har lyktes i å skape et samfunn for alle, faller fortsatt noen gjennom fordi de har et dårligere utgangspunkt enn andre. Venstres holdning er at friheten skal gjelde for alle, og vil styrke de kommunale tilbudene rettet mot de som trenger det mest, med velferdstjenester, gode barne- og helsetjenester og arbeid for å motvirke ensomhet blant eldre.

Våre hovedsaker 2023–2027:

- Utvikle en grønn, vakker og menneskevennlig by som ivaretar byens og bydelenes identitet.
- Garantert barnehageplass ved fylte ett år.
- Styrke skolen med flere ressurser.
- Innføre en lokal rusreform i Trondheim.

Kapittel 1 – Byutvikling

Et gammelt trøndersk ordtak sier at veggen mot tunet hører gården til, og den andre hører bygda til. Trondheim Venstre vil at betydningen av god arkitektur tillegges mye større vekt enn i dag. God arkitektur gir gode bymiljø og øker trivselen i nærmiljøet. I tillegg gir det en by å være stolt av og som kan vises fram til andre.

Et levende og trivelig sentrum er viktig, men Trondheim er mer enn Midtbyen. Vi må derfor stille de samme kravene til god arkitektur i bydeler som Flatåsen og Valentinlyst som vi stiller til Bakklandet eller bryggerekka.

Selv om det er bred enighet om mange av målene for et klimavennlig, grønt og urbant Trondheim, har vi samtidig arvet en by som gir oss vanskelige dilemmaer. Fortettingspolitikken skaper konflikter i etablerte boligområder, klimamålene nås ikke og matjord bygges ned.

Menneskevennlig byutvikling

Gode bymiljø har en tendens til å tape når viktige byutviklingsmål skal nås. Også i Trondheim har hensynet til bydelene ofte måttet vike til fordel for fortettingspolitikk eller hensynet til framkommelighet for bussen. Men gode bymiljøer er en helt avgjørende forutsetning for at folk trives i en by.

Dagens byutviklingspolitikk er dessverre preget av mange dispensasjoner fra gjeldende planverk og føringer. Venstre mener at politikerne må forholde seg til de langsiktige føringene som de selv legger, og ha tillit til fagmyndighetene i byen i mye større grad enn hva tilfellet er i dag. Venstre ønsker en kunnskapsbasert byutvikling, og ikke en by som utvikles som et lappeteppe av enkeltprosjekter. For å oppnå en mer helhetlig byutvikling ønsker vi en mer tilgjengelig planmyndighet og en mer aktiv anvendelse av byarkitektens kompetanse, med kapasitet til å veilede og rådføre gjennom hele planprosessen.

Den tradisjonelle kvartalsstrukturen, med fire-fem etasjers bygårder og lukkede bakhager, har vist seg å være en god boform for blant annet familier i sentrumsnære strøk. I tillegg er det en arealeffektiv måte å bygge på. Venstre ønsker derfor å legge til rette for at Trondheim i større grad bygger i urbane

kvartaler, og sier i hovedsak nei til flere høyhus i Trondheim. Høyhus gir større klimaavtrykk og er mindre arealeffektive enn kvartaler, mindre menneskevennlige, skaper mer vind, bryter med landskapet og kaster mye skygge i en by med lav sol.

Antall innbyggere i kommunen uten tilgang til egen hage øker raskt. Derfor ønsker vi å bevare Høyskoleparken og å få på plass bydelsparker i alle bydeler; for eksempel store bydelsparker i forbindelse med utbygginga av Nyhavna, Brøset og langs Fredlybekken på Sluppen. Vi ønsker en tilsvarende satsing på offentlige utearealer langs fjorden med for eksempel sjøtrapp og stupetårn ved Ladekaia, Ilsvika og Nyhavna.

Fortettingspolitikken som har blitt ført de siste mange åra har lagt et tungt press på bydelene og eksisterende småhusbebyggelse. Noen småhusområder har større bevaringsverdi enn andre, men i alle tilfeller er det vanskelig å transformere etablerte boligstrøk med ny type bebyggelse. Venstre ønsker tydeligere føringer på hvor det skal fortettes, og at det fortettes på en måte som både er langsiktig og som tar hensyn til steds karakteren.

Venstre vil:

- Sikre at Brattøra, Nyhavna og Sluppen utvikles på en helhetlig og god måte som tar vare på estetikk, mangfold, og eksisterende kulturliv.
- Øke tilgjengeligheten til fjorden med flere badeplasser tilrettelagt for alle og stupetårn.
- Styrke byens historiske preg, blant annet ved å restaurere jugendgårdene i Elgeseter gate og flytte tilbake vertshuset Tavern til sin opprinnelige plassering på Krigsseilerplassen.
- Styrke Byarkitekten med eget kontor og flere ansatte.

En by for alle – sosial boligpolitikk

Hvis Trondheim skal være for alle, må dette være synlig også i bykjernen og i måten byen utvikles på. Da er det viktig at boliger bygges for alle segment av byens befolkning. Venstre mener at en urban bystruktur, med vakre bygårder og god tilgang på grønne lunger og rekreasjonsarealer, skal legge til rette for at alle som vil det, skal kunne bo i sentrale strøk av Trondheim. Vi vil at nye boområder

åpnes for mennesker med ulik bakgrunn, og på den måten motvirke ensidige bomiljø.

Flere sentrumsnære bydeler er under sterkt press enten på grunn av utstrakt hyblifisering eller betydelig verdistigning som tvinger barnefamiliene ut av sentrum. Mange tiltak kan settes inn for å hindre økt hyblifisering og sikre en variert befolkningssammensetning, som er helt avgjørende for en levende by. I flere sentrale bydeler er Trondheim kommune fortsatt største eier av utleieboliger, og vi bør ta i bruk de virkemidlene vi allerede har for å bidra til befolkningsvariasjon.

Venstre vil at kommunen skal bruke dette eierskapet aktivt for å motvirke hyblifisering og sikre en mangfoldig beboersammensetning i bydelene. For eksempel ved å prioritere barnefamilier ved tildeling av kommunale leiligheter i sentrumsnære bydeler. En tredje boligsektor vil neppe utgjøre et betydelig alternativ til boligmarkedet med det første målt i størrelse, men vil allikevel kunne ha stor betydning for bymangfoldet, både sosioøkonomisk og kulturelt. Venstre vil arbeide for at de juridiske rammene rundt Boligstiftelsen i Trondheim ikke forringes på en slik måte at det svekker mulighetene for en tredje boligsektor i Trondheim. Venstre vil at sosialboliger skal spres slik at vi unngår overrepresentasjon i enkelte sentrale bydeler.

Venstre vil:

- Bruke det kommunale eierskapet for å sikre beboermangfold i bydelene.
- Sikre og videreutvikle det byøkologiske prosjektet på Svartlamon.
- Legge til rette for å prøve alternative boformer i Trondheim, gjerne i forskningssamarbeid med NTNU og SINTEF.
- Stille krav om en viss andel boliger som følger leie-før-eie-prinsippet ved utbygging av nye større boligprosjekter i sentrale deler av byen, inkludert i bydelssentra og ved kollektivknutepunkt.

Kapittel 2 – Miljø og samferdsel

Venstre vil gjøre det enklere og billigere å ta de valgene i hverdagen som er best for natur, miljø og klima. Å gå, sykle og å reise kollektivt skal alltid være det rimeligste og beste alternativet. Venstre er stolte over å ha vært initiativtaker til og pådriver for Miljøpakken. Gjennom denne avtalen har vi fått gjennomslag for en rekke tiltak som skal styrke kollektivtilbudet, redusere biltrafikken og bygge ut nye gang- og sykkelveier.

Måltrettet miljøpolitikk

Naturen og det biologiske mangfoldet er vårt eksistensgrunnlag. Naturen kan beskytte oss mot katastrofale konsekvenser av klimaendringer og er hjem for de artene vi deler jorda med. Derfor må vi ta vare på naturen, både for oss og dem som kommer etter oss. Venstre ønsker å ta vare på naturen både i og rundt Trondheim.

Nordmenn ligger i dag i verdenstoppen på forbruk per innbygger, med tre ganger større forbruk enn den gjennomsnittlige europeer. For å redusere belastningen som følge av naturbruk og begrense arealbruken til avfall, må vi legge til rette for økt gjenbruk av materialer og deling av ressursene.

Fjernvarmeanlegget på Heimdal står for nesten 30 prosent av utslippene i Trondheim. Anleggets eier Statkraft utreder nå løsninger for å redusere utslippene med karbonfangst. Trondheim kommune må spille på lag med Statkraft i dette arbeidet, og eventuell bidra til å oppnå statlig finansiering.

Venstre vil:

- Samarbeide med lokalt næringsliv om å utvikle nye løsninger for bruk av overskuddsenergi og biprodukter til nye næringer.
- Lage en gjenbruksstrategi i kommunen, som gjør det enkelt velge brukt fremfor nytt i alle anskaffelser der det er mulig.
- Jobbe for karbonfangst ved fjernvarmeanlegget på Heimdal.
- Si nei til mer nedbygging av dyrkajord og markaområder.

- Bevare grønne belter mellom de ulike naturområdene for å sikre biologisk mangfold, og skjerme verdifull gammelskog og urørt natur for framtidens generasjoner.
- Arbeide for å hindre spredning av fremmedarter og styrke bestandene av truede arter.
- Bevare nattehimmelen og ivareta dyrelivet i og rundt byen ved å utarbeide en plan for å begrense lysforurensning.
- Si nei til gondolbane til Våttakammen og gå imot etablering av massedeponi ved Hestsjøen.

Framtidens trafikk løsninger

Byveksttalen og Miljøpakken har vært en suksess. Det har gitt bedre buss, gangløsninger, sykkelveier og løsninger for bil. Disse avtalene må forlenges, og de må også sikre et togtilbud med flere avganger. For å få flere til å reise kollektivt må prisene senkes. Venstre ønsker minst 20 prosent reduksjon på enkeltbilletter, og halv pris for studenter. Periodebilletten må også bli billigere.

Vi ønsker å frigjøre plass til et utvidet gågatenett i Midtbyen, for eksempel ved å flytte parkering og varelevering under bakken. Vi vil redusere bilbruk gjennom sentrum ved å bygge ut gode knutepunkt og parkeringsmuligheter ved innfartsårene. Fullføring av ringveien rundt Midtbyen vil redusere gjennomgangstrafikken ytterligere. Venstre ønsker å innføre gjennomgående 30-soner i bykjernen for å redusere støy og øke trivselen i sentrum.

Konkurransedyktig kollektivtrafikk skal ikke stå i kø. Vi ønsker derfor å styrke bussens framkommelighet ved å bygge ut flere miljøgater og prioritere fjerning av utpekte flaskehalsar i kollektivtraséene. Ved behov ønsker vi å begrense den generelle tilgangen til kollektivfelt i rushtida.

En sterk befolkningsvekst og et strengt nullvekstmål for biltrafikken vil på sikt sprengje kapasiteten til dagens kollektivsystem. God planlegging av store kollektivprosjekter tar tid. Derfor ønsker Venstre å sette i gang ny utredning av bybane i Trondheim i løpet av perioden.

Det må bli enklere å dele bil, noe kommunen kan tilrettelegge for ved å innføre flere gratis parkeringsplasser for bilkollektiv, øremerke flere parkeringsplasser til bildeling og bygge ut elbillading på flere offentlige parkeringsplasser. Ved store utbyggingsprosjekter ønsker vi også å se på muligheten til å redusere parkeringskrav og kompensere dette med pålegg om bildelingstjenester.

Venstre vil at fylkesveiene som i dag går inn til sentrum overføres fra fylket til kommunen, sammen med tilhørende økonomiske bevilgninger. Kommunen bør ha det overordnede og helhetlige ansvaret for kompleks byutvikling. Slik det er i dag, med flere ansvarlige aktører, oppstår det stadig konflikter og handlingslammelse.

Venstre vil bidra til å realisere Byåsentunnelen, og opprettholde kravet om dedikerte kollektivfelt. Venstre skal også jobbe for høyere prioritering av E6-tunnel på Sluppen og dobbeltspor til Ranheim/Hommelvik i Nasjonal Transportplan.

Venstre mener at ny godsterminal på Heggstadmoen er det eneste realistiske alternativet for å frigjøre Brattøra til byutvikling. Vi ønsker derfor å gå videre med en løsning som tar utgangspunkt i Jernbanedirektoratets utredning (2020). Vi ønsker at det gjøres en ekstra vurdering av om det vil være mulig å gjøre godsterminal på Heggstadmoen til gjennomkjøringsterminal ved å legge framtidig bane over E6 og Torgård-plataet.

Venstre vil:

- Gjøre bussbilletter billigere.
- Igangsette ny utredning av bybane i Trondheim.
- Jobbe for høyere prioritering av E6-tunnel på Sluppen og dobbeltspor til Ranheim/Hommelvik i Nasjonal Transportplan.
- Overføre fylkesveiene til kommunen.
- Innføre gjennomgående 30-sone i bykjernen for å redusere støy og øke trivselen i sentrum.

Sykkelbyen Trondheim

Sykkelveinettet i Trondheim blir stadig bedre, men så lenge sykkelveiene ligger isolert fra hverandre, slik at syklister må ferdes dels på sykkelvei, dels på fortau og dels i bilveien, har vi ikke grunnlag for å skape en god sykkelkultur i Trondheim.

Det er først med et sammenhengende nett av sykkelveier at sykkelen blir et fullgodt alternativ til bil og buss i byen. Klare regler og hensyn til hverandre er noe en kan ta når mulighetene er forutsigbare og folk vet hva de skal forholde seg til.

Venstre ønsker derfor en fortgang i arbeidet for å skille mellom gående og syklister, spesielt i Midtbyen. I mange tilfeller er uenighet mellom fylkeskommunen, Vegvesenet og kommunen årsak til at vi ikke oppnår sammenhengende sykkelløsninger over veikryss og liknende. Også derfor ønsker Venstre at fylkesveiene skal bli kommunale veier.

Kapittel 3 – Lokal rusreform

Venstre jobber for at skadeforebygging og livskvalitet skal bli normen i ruspolitikken, både lokalt og nasjonalt. Rusbrukere skal møtes med hjelp, ikke straff. Rusproblemer kan ikke forebygges med skremsler og nullvisjoner som fører til mistillit, dårligere psykisk helse, og farlige rusvaner hos brukerne.

Vi ønsker å sikre god ivaretagelse av og støtte til både pårørende og rusbrukere. Dette ønsker vi å gjennomføre gjennom av en god og fullverdig lokal rusreform. Her vil vi også initiere en prøveordning med gratis anonym rustesting for brukere og få til et prøveprosjekt med opioidassistert behandling som en del av et utvidet tilbud om legemiddelassistert behandling.

Videre vil Venstre jobbe for økt kompetanse om rus i helsesektoren, og bedre oppfølging av pasienter gjennom en sammenhengende behandlingskjede fra akuttavrusning til rehabilitering, samt sørge for tettere oppfølging av pasienter etter avrusning. Vi vil også prioritere tidlig innsats for å forebygge avhengighet. Utenom dette ønsker vi å utfase bruken av hospits der dette ikke er anbefalt, samt styrke og videreføre helse- og overdoseteamet i Kjøpmannsgata, samt videreføre lavterskeltilbudet Gryta, og sørge for at det opprettes brukerrom.

Venstre vil:

- Sørge for gjennomføring av en god og helhetlig lokal rusreform.
- Opprette brukerrom og en prøveordning med anonym rustesting.
- Iverksette et prøveprosjekt med opioidassistert behandling og søke om et utvidet medikamenttilbud for LAR-pasienter.
- Øke helsetjenestens og fastlegekontorenes kompetanse om rus.

Kapittel 4 – Utdanning og oppvekst

Nærmiljø

En viktig del av oppveksten til alle barn er nærmiljøene rundt hjem og skole. En god oppvekst varer livet ut, men det kan også en dårlig gjøre. Venstre vil derfor styrke arbeidet med gode nærområder over hele byen.

Barn har behov for trygge omgivelser. Trygge og gode skoleveier er viktig for at flere elever kan sykle og gå til og fra skolen, og det er viktig å ta vare på de lokale grøntområdene og parkene i Trondheim for å sikre områder til lek og uteaktiviteter. Byens lekeplasser og skolegårder må være varierte og sikre, og primært baseres på robuste naturmaterialer, samt holdes fri for miljøgifter og spredning av mikroplast. Venstre vil sørge for flere møteplasser og fritidstilbud for både barn og ungdom i bydelene, være seg frivillig eller kommunalt drevet.

Venstre vil:

- Etablere flere lekeplasser og andre uteaktiviteter for barn og ungdom.
- Sikre at barns uteområder i både barnehager, skoler og offentlige parker er varierte, innbyr til kreativ lek og ikke baseres på utstrakt bruk av kunstmaterialer.
- At alle barn og unge skal ha tilbud om lavterskel møteplasser og fritidstilbud.
- Øke midlene til svømmeopplæring i skolen og få på plass flere opplæringsbasseng i bydelene.
- Styrke oppsøkende tjenester/utekontakt i bydelene, for eksempel natteravnene.

Barnehage

Trondheim har et variert og godt barnehagetilbud. Barnehagen skal være en trygg og god arena for kreativ utfoldelse, lek og samspill til barnets beste. Venstre ønsker derfor størst mulig variasjon og valgfrihet for familiene.

Venstre ønsker å innføre garantert barnehageplass for alle barn fra de fyller ett år. For å sikre mangfoldet, ønsker Venstre å utvide og videreutvikle valgfriheten i barnehagetilbudet. Ulike tilbud som blant annet friluftsbarnehager, idrettsbarnehager og musikkbarnehager gir barn og foreldre valgfrihet., Vi vil også sørge for at alle barnehager stiller med like vilkår, enten de er privat, ideelt, eller kommunalt drevet. Vi vil arbeide for at alle skal ha rett til barnehageplass i nærmiljøet.

Venstre vil:

- Innføre barnehagegaranti fra fylte ett år.
- Sikre mangfold og valgfrihet i barnehagene med flere tilbud som musikk-, friluft-, og idrettsbarnehager og liknende.
- Ha like vilkår for offentlige, ideelle og private barnehager.
- Gi familier større valgfrihet på ferieuttak ved å sette grense på maksimalt to uker feriestengte barnehager.

Skole

Venstre vil jobbe for at de mest sårbare barna skal få kompetent hjelp. Derfor er Venstre for tverrfaglig samarbeid, og vi ønsker flere yrkesgrupper inn i skolen for å hjelpe elevene og avlaste lærerne. Venstre mener en sterk offentlig skole for alle er grunnleggende, men vi er også positive til private skoler som tilbyr alternative pedagogiske program.

Alle barn skal oppleve glede ved å starte på skolen, oppleve å få ny kunnskap og utvikle egne ferdigheter. Da er det viktig at det er lærere som ser den enkelte elev og kan bidra i utviklingen av den enkelte. Venstre ønsker å sikre at lærertettheten er tilstrekkelig for å nå dette mål fra første klasse i barneskolen.

Barn og ungdom som har faglige eller sosiale utfordringer må få hjelp tidlig. Det er viktig at barn som har krav på spesialundervisning får det de har krav på, og vi trenger en god integrering av folkehelse og livsmestring i skolen. For å få til det må skolene ha nok kvalifiserte ansatte, og derfor vil Venstre gi mer penger til spesialundervisning i skolen.

En god og tilgjengelig skolehelsetjeneste er viktig i elevenes hverdag. Vi vil styrke skolehelsetjenesten og gjøre den mer tilgjengelig, blant annet ved å få på plass flere helsesykepleiere. Vi vil også redusere bruken av midlertidige læringsareal grunnet utbyggingstempoet, og heller satse på å øke kapasiteten på skolene, samt forebygge frafallet i skolene ved å aktivt arbeide for å øke elevenes motivasjon i skolen.

Skolens kvalitet er viktig for Venstre, og vi ønsker derfor å øke lærernes kompetanse ved å legge til rette for videre- og etterutdanning for de som ønsker det. Det er også viktig at læremidlene er gode og oppdaterte, og Venstre vil derfor jobbe for økt kvalitet på læremateriell, være seg digitalt eller fysisk.

Venstre vil:

- Øke ressursene i skolen, satse på lærerne og læringsmaterieil.
- Redusere bruk av midlertidige læringsareal.
- Satse på tettere samarbeid med arbeids- og næringsliv for å gjøre opplæringa mer arbeidslivsrelevant.
- Forebygge frafall i videregående skole ved å aktivt jobbe for tidlig oppfølging av elever som trenger dette
- Sikre at elever i grunnskolen har tilgang på oppdaterte læremidler.
- Legge til rette for etter- og videreutdanning uansett hvilket fag man underviser i.

Skolefritidsordning (SFO)

Trondheim Venstre ønsker å prioritere kvalitet og innhold i SFO. Derfor er det viktig at SFO fanger opp barns behov for frilek, fysisk aktivitet, og hjelp til lekser. Venstre ønsker å knytte SFO sterkere sammen med skole- og aktivitetsbaserte organisasjoner for å fremme kvaliteten.

SFO skal stimulere til både lek og læring. Dette ønsker Venstre å sikre gjennom et godt tilbud med kompetente voksne. Vi ønsker også mangfold og voksentetthet blant de ansatte, og ønsker at SFO på alle skoler skal ha gode muligheter til å tilby pedagogisk og god leksehjelp. Videre mener vi det er viktig å videreutvikle

samarbeidet med frivillige aktører som kulturskolen og idrettslag, og vi ønsker at kommunen skal være med å tilby gratis sommeraktiviteter for alle barn.

Venstre vil:

- At barn med deltids plass skal få være på SFO hver dag i ferier.
- At kommunen skal tilby gratis sommeraktiviteter for alle barn.
- Oppfordre til bedre samarbeid mellom skolene og frivillige organisasjoner som kulturskolen og idrettslag for å tilby varierte tilbud i SFO-tiden.

Helsestasjoner

Trondheim Venstre vil styrke helsestasjonene og skolehelsetjenesten i alle bydelene.

I dag er det ikke nok jordmødre i Trondheim til å følge opp under svangerskapet eller til å komme på hjemmebesøk etterpå. Venstre vil styrke helsestasjonene og sikre at alle gravide har tilstrekkelig tilgang på oppfølging fra jordmor i svangerskapet og i barseltiden, og ønsker derfor flere jordmødre i Trondheim.

Venstre ønsker også at alle barn skal få den oppfølginga de har krav på av helsesykepleier i spedbarns- og småbarnsfasen, og at alle skolebarn skal ha tilgang på helsesykepleier på skolen hver dag. Vi mener også det er viktig at alle skal få kunne møtes av noen de er komfortable med å møtes med. Det er i dag for få menn blant helsesykepleierne, og dette bidrar til å sette opp en barriere for gutter som ønsker å snakke om sine vansker med andre gutter. Derfor mener Venstre det er viktig å øke rekrutteringen av menn som helsesykepleiere, både på helsestasjonene og på skolene, blant annet gjennom økt promotering av, og samarbeid med, Menn i Helse.

Venstre vil:

- Sikre flere jordmødre i Trondheim.
- At alle skolebarn skal ha tilgang på helsesykepleier i skolen.
- Øke rekrutteringen av menn som helsesykepleiere.

Styrk barnevernet

Barns beste skal alltid settes først. Vi trenger et barnevern med nok ressurser til å ta vare på de mest sårbare barna og styrke det forebyggende arbeidet.

Samhandlingskompetansen mot andre miljøer som jobber med barn og unges psykiske helse må forbedres. Dette vil vi gjennomføre ved å øke barnevernets kompetansenivå, og legge til rette for at barnevernet i større grad kan åpne taushetsplikt og inngå dialog med andre helseenheter som er tilknyttet familien (slik som rus, psykiatri, helsesykepleier). Vi vil også legge til rette for at skoler, andre kommunale tjenester og politi samarbeider om nødvendige tiltak. Det må samarbeides godt på tvers av kommunene for å sikre gode tilbud.

Venstre ønsker også at det gjennomføres brukerundersøkelser for ettervernet, og at en i større grad tar i bruk barnas stemmer, samt etablere et brukerråd for barneverntjenesten for å sikre god kvalitet. Her må også barnevernets internkontroll og tilsynsfunksjon styrkes.

Venstre vil:

- Øke barnevernets ressurser og kompetansenivå, og redusere byråkratiet i barnevernet ved å legge hele barneverntjenesten under kommunen.
- Sørge for at barn har én kontaktperson å forholde seg til, og ha en ansatt som er barnevernskontakt på alle skoler.
- Se på løsninger som kan rekruttere flere fosterfamilier og tilsynsførere, samt sørge for at det gis bedre oppfølging av ungdom i aldersgruppen 18 til 23 år.
- Styrke Barne- og familietjenestens rolle som byomfattende kompetanse- og ressurscenter for barneverntjenesten.
- Redusere terskelen for bekymringsmeldinger til barnevernet, med særlig innsats rettet mot barnehager og helsestasjoner.
- Øke tilliten til barnevernet, også i minoritetsbefolkningen, ved å blant annet rekruttere flere med minoritetsbakgrunn inn i barnevernet.
- Ha likestilling i barnefordelingssaker, hvor barnets beste legges til grunn.

Kapittel 5 – Kultur, idrett og friluftsliv

Kulturlivet er byens speil. I det ser byen hvem den er, og hvordan den kan vise seg fram for andre. Et rikt kulturliv er en nøkkel for å vise verden at Trondheim er en attraktiv og levende by.

Trondheim er rik på historie og tradisjoner, og Venstre ønsker en levende kulturby for å gjenspeile dette. Kultur og idrett har egenverdi og bygger identitet, dannelse og fellesskap. Kommunen skal være en støttespiller for kulturlivet, frivilligheten og idretten slik at alle har muligheten til å delta.

Kulturbyen Trondheim

Bykulturen skal gjenspeile samfunnets mangfold, den individuelle skapertrangen og enkeltmenneskets behov for utfoldelse. For Venstre er det derfor avgjørende at byens kulturliv er så variert at alle innbyggere kan finne sitt eget kulturelle uttrykk, om det nå er som bruker eller som aktiv kulturutøver. Her ligger det ei stor utfordring, for Trondheim er akkurat så stor at det er et naturlig krav også med forholdsvis smale kulturtilbud. Samtidig er Trondheim for liten til at slike kulturtilbud alltid overlever ved egen hjelp.

Venstre vil at det skal bli enklere og tryggere å satse på kultur og idrett, og mener det er sentralt at vi oppnår både topp og bredde. Derfor ønsker vi sterke kulturinstitusjoner som gjør at Trondheim kan fortsette å markere seg som kultur- og festivalby. Vi vil lytte til kulturaktørene først i saker som angår dem, og inkludere interesseorganisasjonene i planleggingsfasene av nye skoler og kulturanlegg. Vi ønsker også å i større grad legge til rette for kulturaktører i midlertidig tomme kommunale bygg, og styrke tilskuddsordninger slik at kommunen oppleves som en trygg og forutsigbar partner for kultursektoren.

Biblioteket er en grunnpilar i kulturpolitikken. Venstre har derfor alltid prioritert biblioteket i budsjettssammenheng. Vi foreslo og fikk flertall for søndagsåpne bibliotek, og ønsker at biblioteket fortsatt skal være et levende og flerkulturelt brukshus. Det er viktig at slike tilbud finnes i bydelene, slik at ikke alle behøver å reise til sentrum. Når Trondheim nå skal utvikle egne bydelssentra, vil bydelsbibliotekene spille en viktig rolle.

Religionsutøvelse tilhører kulturlivet. Livssyn og religion er viktig for menneskers identitet, og noe hvert menneske må velge på fritt grunnlag. Kirkene er viktige kulturformidlere, og må sikres drift gjennom Kirkelig fellesråd. Trondheim Venstre ønsker å arbeide for at Trondheim styrker sin posisjon som pilegrimsby og som Norges kirkelige hovedstad.

Store deler av kulturlivet, både det profesjonelle og det amatørbaserte, mangler egnede lokaler. Alle korps og amatørorkestre skal ha gode øvingslokaler med god akustikk og lagringsmuligheter. Her har Trondheim kommune et viktig ansvar. Venstre vil for eksempel sikre trygg finansiering for Rotvoll kunstnerkollektiv, og bidra til at byens danseorganisasjoner får tilgang til gode lokaler.

Venstre tok initiativ til den nasjonale gaveforsterkningsordningen, som skulle gjøre det mer attraktivt for private å støtte kulturlivet økonomisk. Vi mener det er uheldig at den nå blir avvirket, og vil erstatte den nasjonale ordningen med en lokal. Det er viktig å få private aktører til å bidra mer attraktivt til kulturlivet i Trondheim.

Samisk kultur og språk er viktige deler av vår felles kulturhistorie. Derfor ønsker Venstre å legge til rette for samisk kultur- og språkutøvelse med særlig vekt på å styrke sørsamisk i Tråante - Trondheim. Dette ønsker vi å gjøre ved å blant annet støtte opp om den samiske avdelinga ved Ferista barnehage, arbeide for et fast samisk tilholdssted, og for at det flagges med samisk flagg på alle kommunale flaggstenger 6. februar og 29. november.

Venstre vil:

- Prioritere Trondheim folkebibliotek i budsjettene, og bidra aktivt til at bydelsbiblioteker blir en viktig del av utviklinga av de nye bydelssentrene.
- Styrke tilskuddsordningene til kultursektoren.
- Bidra til realisering av den beste løsningen for et nytt kunst- og designmuseum.

Kulturtilbud for barn og unge

Venstre mener et godt og velfungerende kulturtilbud er viktig for at barn og unge skal få lov til å videreutvikle sine talenter slik at de tidlig kan oppleve mestring og livsferdigheter utenfor skolen. Rekruttering til byens kulturliv er også en viktig forutsetning for at Trondheim skal være en kulturby også i framtida. Derfor ønsker Venstre å sikre gode driftsgrunnlag for de ulike kulturtilbudene for barn og unge.

Vi ønsker også å tilrettelegge for at flere kommunale lokaler skal kunne benyttes til konsepter som bandøving, ungdomskafé, og produksjonslokaler for kunstnerisk aktivitet rettet mot ungdom. I den anledning ønsker vi å videreutvikle samarbeidet med lokale kor, korps, orkestre og lignende aktører, slik at vi sikrer barn og unge gode fritidsklubber og fritidstilbud i deres nærområde. Vi ønsker også å øke antallet elevplasser ved Trondheim Kommunale Kulturskole.

Venstre ønsker at russetida skal være en god opplevelse for byens unge, og vi mener derfor det er viktig å inngå i god dialog med russens hovedstyre. Der vil vi sikre gode retningslinjer for russearrangementer, og legge til rette for at alle opplever russetiden som en trygg og inkluderende periode som er tilgjengelig for alle.

Venstre vil:

- Sikre gode og velfungerende kulturtilbud som er tilgjengelig for alle barn og unge.
- Sikre fritidsklubber og andre gode lavterskel møteplasser for unge.
- Øke samarbeidet med russens hovedstyre for å sikre ei trygg og inkluderende russetid.

Inkluderende idrettsliv

Idrett er en viktig møtearena for folk i alle aldersgrupper og ferdighetsnivå. Derfor ønsker Venstre at idretten lyttes til først i saker som angår dem, og vi ønsker etablering av flere anlegg tilrettelagt for mindre idretter, paraidrett og e-sport. Vi ønsker også at e-sport skal bli et større tilbud ved byens fritidsklubber, og at skolebygg og tilknyttede idrettsanlegg i større grad skal være tilgjengelig utenom ordinær skoletid, som for eksempel møtelokaler for

lokale lag og foreninger. Venstre ønsker å videreføre ordningen med gratis utleie av fritidsutstyr.

Venstre vil:

- Lytte til idretten i saker som angår dem før beslutninger tas.
- Etablere flere flerbrukshaller i Trondheim som er tilrettelagt for mindre idretter og paraidrett.
- At Vassfjellet skal fortsette å være hovedanlegget for alpint, og ha små rekrutteringsanlegg andre steder i kommunen.
- Være pådriver for, og støtte opp om regional e-sport.
- At lønnsomhet og eksterne virkninger bør være en tungtveiende faktor når vi vurderer om Trondheim skal være vertsby for store nasjonale og internasjonale idrettsarrangementer.
- Få etablert en egen ordning for driftsstøtte til idrettslag med egne anlegg.
- Få på plass en arrangementsstrategi for Trondheim.

Urbant friluftsliv

For en voksende by som Trondheim er det viktig å passe på at avstand til naturen ikke øker. Naturen er en kilde til livskvalitet og gode opplevelser, og skal være tilgjengelig for alle.

Venstre vil:

- Verne om allemannsretten og markagrensa slik at marka kan forbeholdes friluftsliv og markaopplevelser.
- Vedlikeholde eksisterende turveier og stier, og utvikle både turveinettet, turmuligheter i marka og ferdsel på og ved fjorden.
- Fullføre turveinettet, slik at turveien blir sammenhengende fra Ilsvika til Ranheim.
- Gå imot større naturinngrep ved eventuell utbygging av skianlegg på Fuglmyra ved Lohove.

Kapittel 6 – Næring og arbeidsliv

Den viktigste ressursen i arbeidslivet er menneskene. Trondheim har sterke kunnskapsinstitusjoner som rekrutterer og utvikler fremragende kompetanse, og denne kompetansen ønsker Venstre å bruke til å utvikle et humant og bærekraftig arbeidsliv i Trondheim. Det må være et mål at vi klarer å beholde denne kompetansen gjennom flere og nye arbeidsplasser, og vi ønsker derfor å legge til rette for at private bedrifter kan starte opp, vokse og ansette i Trondheim.

Innovasjon og entreprenørskap

Trondheim Venstre mener kommunen må ta sin del av risikoen ved nye innovasjonsprosjekter. Kommunen bør samarbeide med næringslivet i prosjekter og bidra videre i utvikling av kommunens digitale verktøy og kompetanse.

Venstre ønsker å utvide Trondheims deltakelse i EU-prosjekter knyttet til innovasjon og entreprenørskap, særlig knyttet til prosjekter for bærekraftig og grønn vekst.

Offentlige anbud er en mulighet til å bygge ny bærekraftig virksomhet. Vi må utnytte det offentliges innkjøpsmakt gjennom å stille strengere krav til bærekraft og innovasjon i offentlige anskaffelser. Offentlige virksomheters rammeavtaler skal heller ikke hindre små bedrifters tilgang og deltakelse på store offentlige kontrakter.

For å sikre innbyggerne gode tjenester, er kommunen avhengig av et mangfold av aktører. Venstre vil derfor åpne for private tjenesteytere når dette ivaretar eller styrker kvaliteten og gir mer velferd for pengene. Det er en forutsetning at alle tjenesteytere sikrer gode arbeidsvilkår for ansatte. Vi vil benytte offentlig-privat samarbeid (OPS) som modell for å realisere investeringsprosjekter som fremmer innovasjon. Kommunens økonomiske interesser må være ivaretatt for at Venstre skal støtte OPS i form av privat eierskap og langsiktig leie av formålsbygg. Hensynet til fremtidige behov for ombygging, utvidelser eller bruksendringer må vektlegges.

Gründere og småbedrifter

Trondheim Venstre er opptatt av å støtte byens gründermiljø gjennom tett samarbeid med gründerfellesskap som DIGS, Work-Work, FAKTRY, NTNU Accel og liknende.

Vi vil legge til rette for at flere nye bedrifter skapes i byen. Dette ønsker vi å gjennomføre gjennom gunstige ordninger for studenter som vil være gründere, for eksempel gjennom enkel tilgang til egnede lokaler og næringsareal, både sentralt og i bydelene. Kommunen bør stille som pilotkunde for gründerbedrifter med hensiktsmessige produkter eller tjenester.

Det er viktig å profilere Trondheimsregionen internasjonalt som en attraktiv næringsregion og reisemål. Vi vil derfor at utenlandske gründere i Trondheim skal få rådgivning for å forstå lovgivning, ansvar og veiledning i byens gründermiljø.

Venstre vil:

- Opprette gunstige ordninger for studenter som ønsker å drive gründervirksomhet.
- Sikre veiledning og rådgivning til internasjonale gründere som ønsker å opprette virksomhet i byen.

Studiebyen

År etter år kårer studentene Trondheim til landets beste studieby. Trondheim har UKA, ISFiT, NTNUI - landets største og mest mangfoldige idrettslag, og viktigst av alt: Trondheim har Studentersamfundet. Trondheim Venstre vil fortsette å jobbe for at Trondheim forblir landets beste studieby.

Venstre vil at kommunen bidrar med hensiktsmessige tomtearealer til studentboliger, slik at alle studenter har gode botilbud. Vi ønsker et best mulig velferdstilbud til studentene i byen, og vil i den anledning styrke kollektivtilbudet og sykkelveinettet til og mellom de største studiestedene og studentbyene.

Venstre ønsker å beholde flest mulig av studentene i Trondheim etter endt studieløp. Derfor må vi sørge for at det er nok praksisplasser, hospiteringsplasser og sommerjobber for studenter i byen, slik at de kan oppnå lokale nettverk som

hjelper dem ut i jobb etter endt studieløp. Vi vil også støtte opp om initiativer som bidrar til å knytte studentene og innovasjonsmiljøene i byen nærmere opp mot næringslivet og investorer.

Venstre ønsker å støtte opp under universitetets mål om samling og bærekraft, og vil jobbe for å realisere NTNUs visjoner om å bli et nullutslippsuniversitet. Videre ønsker vi at NTNU og SINTEF bør danne midtpunktet i et omfattende nettverk av bedrifter som samarbeider tett med forskningsmiljøene, både innenfor teknologiske, samfunnsfaglige og humanistiske fag.

Venstre vil:

- Støtte opp under NTNUs nullutslippsvisjoner og mål om en bærekraftig og ny campusstruktur til beste for byen og universitetet.
- Sikre gode velferdstilbud for studentene i byen.
- Sørge for gode sykkel- og kollektivtilbud i og mellom studiestedene og studentbyene.
- Sikre gode muligheter for sommerjobber og praksisplasser i Trondheim.
- Utvikle NTNU og SINTEF som midtpunktet i et omfattende regionalt samarbeidsnettverk mellom bedrifter og forskningsmiljøene.
- Knytte studentene og innovasjonsmiljøet nærmere opp mot næringslivet og investorer.

Kommunen som arbeidsplass

Kommunen er en stor og viktig arbeidsplass i Trondheim. Kommunen skal være et godt sted å arbeide, med vekt på faglig kompetanse og muligheter for personlig videreutvikling.

Trondheim Venstre vil styrke kommunens lederkompetanse slik at sykefravær og uønsket turnover går ned, og at ansatte i Trondheim kommune opplever mening, mestring og medbestemmelse.

Vi vil satse målrettet på rekruttering av og kompetanseutvikling for yrkesgrupper som er vanskelig å rekruttere, og åpne for individuell fastsettelse av lønn for å beholde viktig kompetanse i kommunens virksomheter.

Venstre vil:

- At kommunen legger til rette for flere lærlinger i relevante fagområder, og å stille krav om at leverandører ved større oppdrag tar inn lærlinger.
- Ha som hovedregel at nye stillinger lyses ut som heltidsstillinger.
- At kommunen blir pådriver for å ansette mennesker som har utfordringer med å komme seg inn i arbeidslivet.
- Åpne for fleksible arbeidstidsordninger og turnusordninger der det lokalt er ønske om det, i dialog med partene i arbeidslivet.
- Åpne for at flere kan stå i jobb etter fylte 70 der hvor både arbeidsgiver og arbeidstaker ønsker det.

Kapittel 7 – Velferd, sosial og mangfold

Selv om den moderne storbyen vår preges av velferd og velstand, er det mange grupper som faller utenfor. Disse trenger en styrket innsats fra samfunnet. Mange opplever hjelpeapparatet som vanskelig tilgjengelig, og trenger omsorg og respekt mer enn analyser og skjema.

Mer til dem som trenger det mest

Venstre ønsker å utjevne sosiale ulikheter og samtidig forebygge framtidig fattigdom. Derfor har vi prioritert tiltak innenfor utdanning, arbeid, bolig, helse og inkludering slik at vi på best mulig vis kan sørge for en sosial utjevning som faktisk fungerer.

Som et ledd i dette ønsker Venstre å utvide tilbudet om arbeidstrening og voksenopplæring slik at flere kan delta i velferdsskapinga i samfunnet, samt sikre at mennesker med spesielle behov får tilpassede og verdige boforhold. Vi må også sikre økonomisk sosialhjelp som et reelt sikkerhetsnett, blant annet ved å ta barnetrygda ut av beregningsgrunnlaget. Barnefamilier som trenger kommunal bolig må også sikres boligtilbud i barnevennlige områder. Vi vil også arbeide for opprettelsen av omsorgsvikarer i barnevernet for kortere eller lengre tid i hjem hvor en forelder er alvorlig syk.

Venstre ønsker også å gi personer som trenger omfattende kommunal helsehjelp mulighet til å utforme sin egen individuelle plan, og utvide bruken av kommunal bostøtte til de som leier privat. Vi anser det også som viktig å videreføre de frie rettshjelpstiltakene i byen. Vi vil at kommunen skal tilby god gjeldsrådgivning og boligrådgivning til innbyggere som ønsker dette.

Venstre vil:

- Utvide tilbudet om arbeidstrening og voksenopplæring.
- Gi personer som trenger omfattende tjenester fra det kommunale hjelpeapparatet muligheten til å utforme sin egen individuelle plan.
- Sørge for at barnefamilier som trenger kommunal bolig får boligtilbud i barnevennlige boligområder.

Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Samfunnet har et spesielt ansvar for å sørge for at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan leve gode og frie liv. Det trengs en individuell tilnærming til hvert enkelt individ, slik at den enkelte kan få brukt sine ressurser og fungere på best mulig måte i hverdagen.

Derfor ønsker Venstre å prioritere at mennesker med psykisk utviklingshemming får mulighet til å arbeide, for eksempel i bedrifter med varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA-bedrifter). Vi vil også at brukeren eller nærmeste pårørende skal kunne delta i utforminga av anbud rettet mot dem, og gjøre anbudsprosessene for individuelle hjelpetiltak mer langsiktige for å skape forutsigbarhet.

Videre ønsker Venstre at det bygges flere boenheter i privat eller ideell regi innenfor Husbankens retningslinjer, samt sørge for at boinstitusjoner har et godt og variert tilbud som ivaretar beboernes utvikling og helse. Vi ønsker også å sikre et godt tilbud av brukerstyrt personlig assistent (BPA) med fritt brukervalg, samt sørge for gode avlastningsordninger for berørte familier.

Venstre vil:

- Prioritere at mennesker med psykisk utviklingshemming får mulighet til å arbeide.
- At bruker eller nærmeste pårørende skal få delta i utforminga av anbud rettet mot dem selv, samt sikre langsiktige anbudsprosesser for å skape forutsigbarhet.
- Sørge for at boinstitusjoner har et godt og variert tilbud som ivaretar beboernes utvikling og helse.
- Sikre et godt tilbud om brukerstyrt personlig assistent (BPA), med fritt brukervalg.

Hjemløse tilreisende, flyktninger, og asylsøkere

Økonomiske nedgangstider, uro og økende arbeidsledighet gjør at mange kommer til Norge for å forsøke å finne et levebrød, enten de er EU-borgere, flyktninger eller asylsøkere. Trondheim skal være en by med plass til alle, og hvor

alle må følge de samme reglene for oppførsel i det offentlige rom. Venstre vil ikke at parker, torg og møteplasser skal beslaglegges av mennesker som er kommet til byen uten oppholdssted, men heller møte sosiale problemer med sosiale virkemidler, ikke politimakt og forbud.

Dette kan vi gjøre gjennom å støtte frivillige organisasjoner som tilbyr akuttovernatting for hjemløse tilreisende, og styrke frivillige organisasjoners arbeidsformidling og rådgivningstjenester for fattige tilreisende. Dette mener vi er et mye bedre virkemiddel enn tiggeforbud, noe Venstre stiller seg sterkt imot.

En liten andel av flyktingene og asylsøkerne som kommer er også såkalt «papirløse», og lever uten lovlig opphold. Barn må ha mulighet for sosialisering og lek uavhengig av foreldrenes oppholdsstatus. Venstre mener alle barn har rett til tilgang på blant annet barnehage, lekefasiliteter og helsehjelp, skole, så lenge de oppholder seg i landet.

Venstre er også bekymret for mennesker som har fått innvilget opphold, men som fortsatt bor på asylmottak, og mener det storbyene har et spesielt ansvar for å få bosatt disse.

Venstre vil:

- Fortsette styrking av støtten til frivillige organisasjoner som tilbyr akuttovernatting, arbeidsformidling og rådgivningstjenester.
- Gå i mot alle former for tiggeforbud.
- At Trondheim skal ta ansvar for å bosette flere flyktinger.
- At også barn av familier som har fått avslag på opphold skal ha tilbud om skole og barnehageplass etc., så lenge de oppholder seg i landet.

Mangfoldig by

Alle mennesker har rett til å velge hvordan de vil leve livet sitt. Mangfold og inkludering handler om å sikre alle mennesker sine rettigheter, uavhengig av forutsetninger og bakgrunn. Venstre vil føre en helhetlig politikk for å bygge et inkluderende, mangfoldig og sterkt fellesskap i Trondheim.

Vi vil ha et samfunn som sikrer at alle mennesker opplever trygghet, like muligheter og frihet til å bestemme over eget liv og egen kropp, uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, alder, etnisitet, religion og kjønnsidentitet. Vi vil støtte frivillige organisasjoner som skaper møteplasser mellom minoritets- og majoritetsbefolkningen. Vi vil særlig støtte aktivitets- og integreringsprosjekt for innvandrerkvinner.

Mangfold i arbeidslivet er viktig. Trondheim kommune skal være en arbeidsgiver som gir alle like muligheter gjennom en bevisst holdning til rekruttering og ansettelser, blant annet gjennom mentorordninger og tilrettelegging. Vi foreslår et tett samarbeid mellom Trondheim kommune og fylkeskommunen for å sikre at mennesker med mye erfaring fra eget hjemland, men som ikke har fagbrev, skal kunne ta dette uten å gjennomføre fullt løp innen videregående opplæring.

Venstre vil:

- Sørge for raskere integrering av innvandrere med kompetanse inn i arbeidslivet.
- Videreføre ordninger og initiativ som fremmer integrering og inkludering.
- Sikre en kommune som gir alle like muligheter gjennom bevisst rekruttering og ansettelse.
- Fortsette å arbeide for et mer kjønnsnøytralt språk i kommunale dokumenter, samt introdusere et tredje kjønnsalternativ der dette er relevant.
- Bidra til å opprettholde og etablere gode møteplasser for LHBTQ+-personer i hele kommunen.
- Opprette et LHBTQ+-råd for Trondheim i samarbeid med LHBTQ+-sivilsamfunnet i kommunen etter modell fra Oslo og Gøteborg.

Trygt natteliv

Venstre er opptatt av å få alle gode krefter til å spille på lag i kampen mot utrygghet, og vil tilrettelegge for gode byrom og sørge for trygge transportløsninger også nattestid.

Dette ønsker vi å få til gjennom god belysning for å redusere antallet områder som oppleves utrygge. Vi vil også fortsatt støtte natteravnordningen og opprette flere nattbusslinjer, samt støtte opp om fadderordningen ved utdanningsinstitusjonene slik at disse kan bidra til å øke tryggheten og bekjentskapen hos nyinnflyttede studenter.

Venstre ønsker også å bekjempe useriøse aktører i serveringsbransjen, blant annet gjennom systematiske kontroller, samtidig som vi sikrer seriøse aktører langsiktige, stabile og gode rammevilkår. Vi vil også videreføre samarbeidet med politi, Arbeidstilsynet og skatte- og avgiftsmyndighetene, for å avdekke økonomisk kriminalitet og brudd på bestemmelser om arbeidsmiljø og HMS.

Venstre vil:

- Opprette flere nattbusslinjer.
- Sørge for god belysning for å redusere antallet områder som oppleves utrygge.
- Støtte opp om fadderordningen ved utdanningsinstitusjonene.
- Bekjempe useriøse aktører i serveringsbransjen.

Kapittel 8 – Helse

En trygg alderdom i gode fellesskap

Vårt mål er at byens eldre skal oppleve trygghet i egen hverdag og ha et tilbud om helse- og omsorgstjenester som er tilpasset den enkeltes behov. Da må vi sette deres valgfrihet og mulighet til individuell utfoldelse sentralt, og vi må sørge for at de føler de blir godt ivaretatt av systemet, både gjennom flere fagutdannede og økt og bedre tilbud.

Vi lever lenger enn før og har bedre helse, samtidig som vi forventer at det offentlige skal ta større ansvar for våre eldre. En av konsekvensene er at mange er ensomme. Ut over å gi et godt helsetilbud, er det en viktig oppgave for kommunen å motvirke ensomhet. Det vil Venstre bidra til gjennom å styrke den kulturelle spaserstokken, bydelskaféene og å legge til rette for at folk skal samles. Venstre mener kommunen må samarbeide tettere med byens kulturinstitusjoner, NTNU, kulturskolen og frivillige om tilrettelagte tilbud for eldre som trenger og ønsker det.

Dette ønsker vi å få til ved å prioritere et bredt spekter av hjemmebaserte tjenester som sikrer brukere reelle valgmuligheter. Det må blant annet være rom for at de som ønsker enerom på sykehjem, og at ektepar som ønsker å bo sammen, skal få tilbud om dette. Vi må også sørge for at det er lettere å alderstilpasse egen bolig gjennom tilskuddsordninger, vaktmestere og ny teknologi.

For å sikre de eldres trygghet og helse må vi sørge for en økning av andelen fagutdannet personell i sykehjemsbemanninga, og at grunnbemanning og legedekningen øker. Vi vil også prioritere økt oppfølging av eldres tannhelse, og sørge for godt mattilbud på institusjonene, samt vektlegge hverdagsrehabilitering og trening, slik at flest mulig kan delta i en aktiv og god alderdom. Venstre ønsker også at personer i tidlig fase av demens skal få et godt tilbud tilpasset deres situasjon, samt full dekning av trygghetsalarmer med behovsprøvd brukerbetaling.

Selv om det offentlige tar et stort ansvar for våre eldre i dag, hviler det ei stor bør på pårørende til syke eldre. Kommunen har et viktig ansvar for å gjøre det lettere for pårørende å stå i det, slik at de er i stand til å yte den støtten de ønsker å gi. Venstre vil derfor at kommunen styrker tilbudet til pårørende gjennom kursing eller støttegrupper hvor man kan møte andre i samme situasjon og lære hvordan de kan best være der for sine, for eksempel i møte med demens.

Venstre vil kartlegge Eldres behov og ønsker gjennom hyppige brukerundersøkelser, arbeide for utbygging av nye bo- og servicesentre, styrke hjemmetjenesten, og utvide støttekontaktordningen for eldre. Vi vil også utvide ordningen for omsorgslønn for pårørende som yter omsorgsarbeid for eldre og pleietrengende i hjemmet. Videre ønsker vi å åpne for en blanding av både ideelle, private og offentlige sykehjem og botilbud.

Venstre vil:

- Prioritere et bredt spekter av hjemmebaserte tjenester, som sikrer brukere reell valgfrihet.
- Øke grunnbemanninga og legedekningen ved sykehjemmene.
- Sørge for at alle som vil bo på enerom, og at omsorgstrengende ektepar og samboere som ønsker å bo sammen, får tilbud om det.
- Gjøre det enklere å alderstilpasse egen bolig.
- Åpne for en blanding av offentlig, privat og ideelt drevne sykehjem.

Kvalitet og samhandling i helsetjenestene

For å sikre et godt tilbud for innbyggerne må kommunen også stille krav til det helsetilbudet som gis ved sykehusene. Samtidig må Trondheim gå foran ved å bygge sterke fagmiljøer og sørge for god koordinering med staten, også i å forme nasjonale modeller for framtidens helsetilbud. Det er viktig at brukernes stemmer høres i utformingen av helsetilbud.

Derfor ønsker vi å sikre at Nasjonal sykehusplan gir god kvalitet og tilstrekkelig antall sykehusplasser i Trondheimsregionen, en styrking av fysioterapitjenesten og andre habiliteringstjenester, samt sørge for et godt tilbud om tidlig rehabilitering etter endt sykehusopphold. Venstre ønsker også å utarbeide

modeller for økt samarbeid og kompetanseoverføring, for eksempel mellom forsterkede korttidsavdelinger og sykehusene.

Fastlegeordningen er under sterkt press. Blant annet er det en utfordring å rekruttere unge leger som fastleger. Venstre vil bidra til å sikre et godt fastlegetilbud, og er åpne for å vurdere nye ordninger for å rekruttere nye fastleger. Blant annet mener Venstre det bør vurderes å opprette nye stillinger i kommunal regi med fastlønn.

Venstre vil:

- Ha et godt tilbud om tidlig rehabilitering etter endt sykehusopphold.
- Styrke fysioterapitjenesten og andre habiliteringstjenester.
- Sikre fastlegetilbudet ved å vurdere nye rekrutteringsordninger for fastleger.

Psykisk helse

Mange opplever psykiske utfordringer i kortere eller lengre perioder uten å søke hjelp. Psykisk helse er fremdeles sterkt tabubelagt, og holdningsskapende arbeid er derfor viktig for å forbedre innbyggernes helse. Hjelpetilbudet må være bredt, allsidig og samarbeidsorientert, og bidra til økt livskvalitet slik at alle kan fungere godt i egen hverdag.

Derfor ønsker Venstre å opprette et lavterskel psykologtilbud med statlig tilskudd i kommunehelsetjenesten, hvor det skal være mulig å få behandling uten henvisning, samt lavterskel samtaletilbud med psykiatrisk sykepleier i hver bydel. Vi vil også styrke samarbeidet mellom kommune- og spesialhelsetjenesten, og gi tilbud om bolig med tilsyn til alle som trenger det av helsemessige grunner.

Videre ønsker vi å arbeide for gode støttetilbud for pårørende, og styrke støttetiltak i hjemmet for pasienter med langvarige og sammensatte psykiske utfordringer. Vi vil prioritere at personer med psykiske utfordringer skal få muligheten til å arbeide, for eksempel i bedrifter med tilrettelagte arbeidsplasser.

Venstre vil ta initiativ til at Trondheim skal bli pilotkommune for et psykologisk lavterskeltilbud der det stimuleres til samlokalisering av fastleger og psykologer,

og at privatpraktiserende psykologer med driftsavtale overføres til kommunehelsetjeneste.

Venstre vil:

- Opprette et lavterskel psykologtilbud hvor det skal være mulig å få behandling uten henvisning.
- Styrke støttetiltak i hjemmet til pasienter med langvarige og sammensatte psykiske utfordringer.
- Ta initiativ til at Trondheim skal bli pilotkommune for et psykologisk lavterskeltilbud der det stimuleres til samlokalisering av fastleger og psykologer.

Vold og overgrep i nære relasjoner

Å leve med vold og overgrep fra sine nærmeste skaper grunnleggende utrygghet og sterkt redusert livskvalitet. I tillegg til de fysiske skadene, er de psykiske helseskadene ofte store konsekvenser som forsterkes når overgrep utføres av en nærstående person.

Dette gjør det viktig å styrke det forebyggende arbeidet mot vold i nære relasjoner, og sørge for at disse tiltakene er godt samordnet. Vi vil også styrke utadrettet kommunikasjon om slik vold, med fokus på hvordan utsatte kan varsle og få hjelp. En sentral del av dette vil være ei styrking av arbeidet mot seksuelle overgrep, samt utvide arealet og kapasiteten ved krisesenteret både for menn og kvinner. Vi må også sikre botilbud for personer som kommer ut av krisesentre, og bidra til at disse raskt kommer ut i jobb igjen.

Venstre vil sørge for tidlig barneverninnsats ved mistanke om vold i familien, blant annet gjennom større ansvarliggjøring og bedre samarbeid, og vi vil arbeide for at Trondheims politiet opprettholder familievoldskoordinatorer. Vi vil også sikre at samarbeidsavtalene mellom krisesentre og barnevernstjenester sikrer barn som lever i en voldssituasjon nødvendig hjelp.

Venstre vil:

- Styrke det forebyggende arbeidet mot vold i nære relasjoner og utadrettet kommunikasjon om hvordan utsatte kan varsle og få hjelp.
- Sørge for tidlig innsats fra barnevernet ved mistanke om vold i familien.
- Styrke arbeidet mot seksuelle overgrep.
- Utvide areal og kapasitet på krisesenteret både for menn og kvinner.

Akutte helsetjenester

Gode akutte helsetjenester som ser individet når de trenger hjelp, er viktig i utforminga av et sosialt og godt velferdstilbud som tar vare på alle. Dette ønsker Venstre å sikre gjennom utvidet kapasitet ved legevakta slik at alle er sikret akutt helsehjelp. I tillegg vil Venstre sørge for god tolketilgang, samt åpne for chat og telefonkonsultasjoner. Vi vil også styrke overgrepsmottaket, og arbeide for at flyktninger, asylsøkere og papirløse får lik tilgang til helsetjenester som øvrig befolkning.

Venstre vil:

- Utvide kapasiteten ved legevakta og sørge for god tolketilgang.
- Styrke overgrepsmottaket.
- Gi flyktninger, asylsøkere og papirløse lik tilgang til helsetjenester som øvrig befolkning.

Kapittel 9 – Lokaldemokrati og styring

Frihet handler både om frihet i hverdagen og om å gi folk reelle muligheter i livet. Frihet handler om å skape forutsetninger for at alle kan leve på sine egne premisser. Det handler om friheten til å ta den utdanninga du ønsker, starte den bedriften du brenner for, leve det livet du ønsker, og leve i trygge fellesskap.

Trondheim blir en bedre by å bo når vi som innbyggere får brukt engasjement, innsikt og kunnskap til å videreutvikle kommunen vår. Trondheim Venstre vil at du som bor i Trondheim skal ha mulighet til både å påvirke og å engasjere deg i lokaldemokratiet, og at du skal ha en reell mulighet til å kunne utforme din egen hverdag.

Demokrati og åpenhet er viktig for å engasjere befolkningen og sikre en utvikling som gjenspeiler innbyggernes interesser. Derfor vil Venstre innføre parlamentarisk styringsform i Trondheim, fordi det gir tydeligere politisk styring og ansvarliggjør politikerne. Ved innføring av parlamentarisme vil Venstre sikre åpenhet og gjennomsiktighet i de politiske beslutningsprosessene.

I ei tid med mye usikkerhet, økende fattigdom og sosial ulikhet, er det ekstra viktig at politikere står fram som gode forbilder. Venstre vil gå inn for ei restriktiv linje når politikerne skal fastsette sine godtgjørelser. Vi vil også videreutvikle varslingsordninger og ha rutiner som forebygger misligheter og korrupsjon.

Venstre vil beholde eiendomsskatten på dagens nivå. Vi vil arbeide for at Trondheim får tilbakeført en andel av selskapsskatten. Politikerne bør stille krav om at Kraftfondet og Trondheim Kommunale Pensjonskasse forvalter investeringene på en grønn og klimavennlig måte.

Imøtekommende byråkrati

Ungdom fortjener også å få stemmene sine hørt i debatter om kommunens framtid. Venstre ønsker at Trondheim skal bli forsøkskommune der 16-åringer får stemmerett ved lokalvalg, og går sammen med andre kommuner om å be Stortinget innføre stemmerett for 16-åringer ved lokalvalg.

Politikere og byråkrater benytter ofte språk og terminologi som gjør det vanskelig for befolkningen å kunne følge den offentlige debatten, og hindrer god kommunikasjon og økt demokratisk deltakelse. Folk er ofte avhengig av media til å videreformidle hva som foregår på kommunalt nivå. Venstre vil være pådriver for at kommunen skriver klart og tydelig i henhold til kravene i Språkloven. Det skal være lett for innbyggerne å komme i kontakt med kommunen. Vi må øke tilgjengeligheten til kommunale tjenester, for eksempel gjennom bruk av nettbaserte tjenester, lett tilgjengelig informasjon og kortere saksbehandlingstid. Venstre vil avbyråkratisere, forenkle og forbedre den kommunale driften, redusere kostnadene og øke investeringstakten.

Godt samarbeid mellom kommuner sikrer at oppgaver som går på tvers av kommunegrenser, utføres på en god måte. Vi mener at samarbeidet med kommunene som deltar i Trondheimsregionen skal styrkes og videreutvikles.